

Talouden vakauttamisohjelman laadinta - yhteistoimintaneuvottelut henkilöstön vähentämiseksi

Kaupunginhallitus 02.02.2026 § 27

Valmistelu ja lisätiedot

kaupunginjohtaja Jani Pitkäniemi, apulaiskaupunginjohtaja Fredrick von Schoultz, sivistysjohtaja Sari Gustafsson, kaupunkikehitysjohtaja Dan Mollgren, rahoitusjohtaja Henrik Rainio, henkilöstöjohtaja Anu Kalliosaari, etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Porvoon kaupungin talous tulee heikkenemään merkittävästi lähivuosina yhteisöveron tuoton heikentymisen myötä, ellei käyttötalousmenoja saada sopeutettua.

Kaupungin talous on painumassa selvästi alijäämäiseksi vuosina 2027-2028, ja myös tämän jälkeen näkymät ovat haastavat. Yhteisöveron tuotto painuu selvästi viime vuosia alhaisemmalle tasolle ainakin muutamaksi vuodeksi, eikä sen tuoton pidemmän aikavälin kehitystä ole mahdollista kovin luotettavasti ennakoita. Kaupungin yhteisöveron vuosittainen tuotto tulee vuosina 2027-2028 olemaan noin 12-13 miljoonaa euroa, kun tuotto vuonna 2025 oli vielä lähes 41 miljoonaa euroa. Vaikka kaupungin kunnallisveron tuoton arvioidaan kasvavan kohtuullisen hyvin, yhteisöveron tuoton voimakas aleneminen johtaa siihen, että kokonaisverotulot alenevat huomattavasti sekä vuonna 2026 että 2027.

Myös valtionosuuksien kehitykseen sisältyy riskejä. Maan nykyisen ja mahdollisesti seuraavankin hallituksen julkiseen talouteen ja kuntatalouteen kohdistuvat sopeuttamistoimet uhkaavat lähivuosina myös Porvoon kaupungin valtionosuustuloja, vaikka nykyisen hallituksen valmisteilla ollut valtionosuusuudistus peruuntui tässä vaiheessa. Vuosikymmenen lopusta lähtien Porvoon saamiseen valtionosuuksien tasoon vaikuttaa heikentävästi myös lapsimäärän aleneminen.

Kaupungin kokonaismenot ovat noin 266 miljoonaa euroa (TA2026), josta kasvun ja oppimisen toimialan menot muodostavat noin 131 miljoonaa euroa, elinvoiman toimialan noin 46 miljoonaa euroa (+ Porvoon työllisyysalue noin 8 milj. €), konsernipalveluiden noin 47 miljoonaa euroa ja kaupunkikehityksen noin 33 miljoonaa euroa.

Porvoon kaupunki käyttää tällä hetkellä palveluiden järjestämiseen noin 3 000 euroa asukasta kohden, kun suurimmat kaupungit käyttävät keskimäärin noin 2500 euroa /asukas. Kaupunki käyttää siten tällä hetkellä palveluihin noin 500 euroa asukasta kohden enemmän kuin C21-kaupungit keskimäärin. Tämä ei ole kestävä taso, vaan tavoitteena on, että valtuustokauden lopussa toimintakate asukasta kohden on selvästi lähempänä C21-kaupunkien keskiarvoa.

Talouden vakauttaminen edellyttää palvelujen priorisointia, muutoskyvykkyyttä, prosessien sujuvoittamista, digitalisaation ja eläköitymisten hyödyntämistä, keskeisten osaamistarpeiden tunnistamista ja nykyisen henkilöstön osaamisen laajentamista. Kaupunki ei voi perustaa palvelujen pysyvää menotasoa korkeiden yhteisöverotuottojen varaan, koska yhteisöveron tuoton vaihtelut ovat vakaan palvelutuotannon rahoituksen kannalta hankalia ja veron tuoton määrittäminen ei ole suoraan kaupungin omassa hallinnassa.

Kun talous on tasapainossa ja kestävällä pohjalla, pysyvät velkaantumisen ja verotus kohtuullisella tasolla. Tämä mahdollistaa kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja kaupungin elinvoiman jatkuvan ja kestäväen kehittämisen ja investoinnit kaupungin kärkihankkeisiin silloinkin kun yhteisöveron tuotto alenee merkittävästi.

Talouden vakauttamisohjelman yhteydessä on tarkoituksenmukaista käynnistää myös kaupungin nykyisen organisaation kokonaisvaltainen arviointi ja mahdollisesti toteuttaa sen perusteella organisaatiouudistus, jolla tähdätään kustannustehokkuuteen, osaamisen turvaamiseen ja kaupungin uudistumiskyvyn parantamiseen.

Talouden vakauttamisohjelman laadinnan lähtökohtana toimivat seuraavat linjaukset:

1. Vähennämme riippuvuutta yhteisöveron vaihteluista niin, että kaupungin talous on tasapainossa yhteisöveron eri suhdannetilanteissa. Vakauttamisohjelman toimenpiteet valmistellaan siten, että Kaupungin talous on valtuustokauden aikana tasapainossa, eli vuosien 2025–2029 kumulatiivinen tulos on 0 tai ylijäämäinen (ilman kertaluonteisia eriä).
2. Valtuustokauden lopussa toimintakate asukasta kohden on selvästi lähempänä C21-kaupunkien keskiarvoa. Tavoite on, että valtuustokauden lopussa ollaan enintään 250 € yli C21 -kaupunkien keskiarvon (nykytaso 500 euroa yli keskiarvon).
3. Vakauttamisohjelma koskee kaikkia kaupungin toimialoja sekä liikelaitoksia. Ensisijaisesti haetaan rakenteellisia ratkaisuja ja tuottavuustoimenpiteitä, jotka tuovat pysyviä menosäästöjä ja heikentävät kaupungin tuottamien palveluiden laatua mahdollisimman vähän. Palvelujen tasoa voidaan karsia lakisääteisen ylittävältä osalta.
4. Taloutta tasapainotetaan laajaa keinovalikoimaa hyödyntäen: toimintamenoja karsitaan, investointeja priorisoidaan ja niiden ajoitusta tarkennetaan ja toimintatuottoja pyritään kasvattamaan mm. kertaluonteisia käyttöomaisuuden myyntejä toteuttamalla. Näillä toimenpiteillä pyritään lähtökohtaisesti siihen, että kunnallis- ja kiinteistöveroprosentteja ei tarvitsisi korottaa.

5. Investointeja priorisoidaan ja jaksotetaan siten, että lainakanta säilyy kuntien keskiarvon alapuolella valtuustokauden loppuun asti.
6. Henkilöstömenoja pyritään alentamaan suunnittelemalla työn tekemisen tapoja uudelleen ja hyödyntämällä vaihtuvuutta ja eläköitymisiä. Samalla tarkastellaan vuonna 2023 voimaan tulleen organisaation toimivuutta ja tehdään tarvittaessa siihen muutoksia.
7. Ohjelma viedään valtuuston päätettäväksi kesäkuussa 2026, jonka jälkeen vuoden 2027 talousarviokehys annetaan hyväksytyin ohjelman mukaisesti. Lautakuntien ja johtokuntien tulee hyväksyä omat esityksensä vakauttamisohjelman toimenpiteistä 30.4.2026 mennessä.
8. Edellä mainittujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että ohjelmassa tavoitellaan tämän hetken arvion mukaan vähintään 8 miljoonan euron tasapainottamistoimia toimialojen käyttötaloudesta, mikä vastaa noin 3 prosenttia kaupungin kokonaismenoista. Ohjelman valmistelussa huomioidaan kevään aikana tulevat uudet ennusteet, jotka saattavat muuttaa tavoitetasoa.
9. Valmistelussa kuullaan henkilöstöä, vaikuttamistoimielimiä, kaupungin asukkaita ja muita sidosryhmiä.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää käynnistää talouden vakauttamisohjelman laadinnan siten, että ohjelma saadaan kaupunginvaltuuston päätettäväksi kesäkuussa 2026. Ohjelman valmistelussa noudatetaan edellä pykälätekstissä mainittuja linjauksia.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti käynnistää talouden vakauttamisohjelman laadinnan siten, että ohjelma saadaan kaupunginvaltuuston päätettäväksi kesäkuussa 2026. Ohjelman valmistelussa noudatetaan edellä pykälätekstissä mainittuja linjauksia.

Kaupunginhallitus 13.04.2026
307/02.02.00/2026

Valmistelu ja lisätiedot

kaupunginjohtaja Jani Pitkäniemi, apulaiskaupunginjohtaja Fredrick von Schoultz, sivistysjohtaja Sari Gustafsson, kaupunkikehitysjohtaja Dan Mollgren, rahoitusjohtaja Henrik Rainio, henkilöstöjohtaja Anu Kalliosaari, etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella 449/2007 (kuntien yhteistoimintalaki) määrittelee yhteistoiminnassa käsiteltävät asiat. Kuntien yhteistoimintalain 4 §:n mukaan työnantajan ja henkilöstön välisessä

yhteistoiminnassa käsitellään ainakin sellaiset asiat, jotka koskevat muun muassa

- henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoinnissa
- palvelujen uudelleen järjestämisen periaatteita, jos asialla voi olla ulkopuolisen työvoiman käytöstä tai liikkeen luovutuksesta johtuvia tai muita olennaisia henkilöstövaikutuksia;
- taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantavaa osa-aikaistamista, lomauttamista tai irtisanomista.

Harkitessaan taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantavaa työvoiman käytön vähentämistä työnantajan on annettava kirjallinen neuvotteluesitys yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämiseksi viimeistään viisi päivää ennen neuvottelujen aloittamista. Mikäli irtisanottavaksi tai osa-aikaistettavaksi esitetään vähintään kymmenen henkilöä, työnantajan on annettava näiden työntekijöiden edustajille kirjallisesti käytettävissä olevat tiedot:

1. aiottujen toimenpiteiden perusteista
2. alustava arvio irtisanomisten, lomauttamisten ja osa-aikaistamisten määrästä
3. selvitys periaatteista, joiden mukaan irtisanomisen, lomauttamisen tai osa-aikaistamisen kohteeksi joutuvat työntekijät määräytyvät sekä
4. arvio ajasta, jonka kuluessa irtisanomiset, lomauttamiset ja osa-aikaistamiset tehdään.

Perusteet yhteistoimintaneuvotteluiden tarpeesta pohjautuu talouden vakauttamistarpeeseen, joka on esitetty yllä kaupunginhallituksen päättäessä vakauttamisohjelman laatimisesta. Vakauttamisohjelman valmistelun edetessä on käynyt ilmeiseksi, että vakauttamistarvetta ei saavuteta ilman henkilöstömenojen vähentämistä ilman että henkilöstön irtisanomista tai lomauttamista voidaan poissulkea. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää noin sadan henkilötyövuoden vähentämistä ja henkilöstömenojen vähentämistä noin 4 miljoonalla eurolla. Taloudellisesti heikkojen näkymien takia Porvoon kaupungin mahdollisuudet tarjota työtä ovat vähentyneet olennaisesti ja pysyvästi 100 henkilötyövuoden määrältä. Osa vähennyksistä toteutunee eläköitymisten ja luonnollisen poistuman kautta.

Neuvottelujen kohteena on koko kaupungin henkilöstö, noin 1900 vakituista työntekijää ja viranhaltijaa sekä noin 500 määräaikaista työntekijää tai viranhaltija useissa eri tehtävissä.

Osana henkilöstökustannusten vähentämistä tutkitaan myös toimintojen ulkoistamisesta saatavia säästöjä ja sen myötä henkilöstön siirtämistä toiselle työnantajalle.

Henkilötyövuodet esitetään vähennettäväksi hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan eläköitymisiä, mutta tarvittaessa myös vähentämällä määräaikaista palvelussuhteita, lomauttamalla, irtisanomalla ja osa-aikaistamalla henkilöstöä.

Neuvottelujen alkaessa arvioidaan, että henkilöstömenovähennys edellyttää

- Enintään 50 henkilön irtisanomista
- Enintään 200 henkilön lomauttamista tai palvelussuhteen osa-aikaistamista
- Arviolta 15–30 määräaikaisen palvelussuhteen päättymistä.
- Arviolta 15–20 tehtävän täyttämättä jättämistä eläköitymisen tai tehtävän vapautumisen jälkeen
- Arviolta 10–15 henkilön siirtämistä liikkeenluovutuksen yhteydessä toiselle työnantajalle.

Toimenpiteiden kohteeksi joutuvat työntekijät ja viranhaltijat sellaisista tehtävistä tai toiminnoista, joita voidaan supistaa tai lakkauttaa tehtäväjärjestelyjen ja sisäisten uudelleenorganisointien takia. Lakkautettavia /supistettavia toimintoja ja tehtäviä pyritään löytämään kaikilta toimialoilta. Lakkautettavat/supistettavat toiminnot täsmentyvät neuvotteluiden aikana ja ne valitaan kokonaisarvion mukaan siten, että kaupungin lakisääteiset palvelut pystytään hoitamaan.

Yhteistoimintaneuvottelut alkavat 14.4.2026. Neuvotteluja käydään tarvittava määrä vähintään kuuden viikon ajan. Tavoitteena on, että kaupunginhallituksen esitys henkilöstön vähentämisesitykset sisältävästä vakauttamisohjelmasta tehdään kesäkuun alussa ja kaupunginvaltuusto käsittelee asiaa kesäkuun kokouksessaan. Toimenpiteet pannaan täytäntöön vuoden 2026 loppuun mennessä.

Edellä mainituilla perusteilla kaupungin tulee käynnistää yhteistoimintaneuvottelut henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavan työn organisoinnin muuttamiseksi ja noin sadan henkilötyövuoden vähentämiseksi hyödyntämällä vaihtuvuutta, eläköitymistä ja määräaikaistamisten päättymistä sekä mahdollisesti myös irtisanomalla, lomauttamalla tai osa-aikaistamalla henkilöstöä. Mahdollisesta toiminnan ulkoistamiseen liittyvästä liikkeen luovutuksesta tehdään erillinen neuvotteluesitys tarpeen täsmentyessä.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää käynnistää koko henkilöstöä koskevat kuntien yhteistoimintalain 4 §:n ja 7 §:n mukaiset yhteistoimintaneuvottelut henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavan työn organisoinnin muuttamiseksi ja arviolta sadan henkilötyövuoden vähentämiseksi yllä mainitulla tavalla.

Neuvottelutulos ja päätösesitys tarvittavien toimenpiteiden täytäntöönpanosta tuodaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi talouden vakauttamisohjelman hyväksymisen yhteydessä.